

การปลูกป่า และการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ

(ตอนที่ 1 บริบทการปลูกและฟื้นฟูป่าในประเทศไทย

ตอนที่ 2 แนวทางส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ)

ดร. สุวรรณ ตั้งมิตรเจริญ

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้

เสนอในการบรรยาย การฝึกอบรมหลักสูตรจิตอาสา ๙๐๔ “หลักสูตรประจำ” รุ่นที่ ๕/๖๓ ณ โรงเรียนจิตอาสาพระราชทาน (วิภาวดี) วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๓

การปลูกและฟื้นฟูป่า ในประเทศไทย

เชิงอนุรักษ์

- ปลูกแบบไม่ต้องปลูก
- เสริมป่า
- เต็มแปลง

- คทช. (ลุ่มน้ำ 1,2)
- ป่าชุมชน
- ที่ดินกรรมสิทธิ์
- ส.ป.ก.
- ที่ดินของรัฐอื่น ๆ

เชิงเศรษฐกิจ

- เชิงเดี่ยว
- วนเกษตร

- ที่ดินกรรมสิทธิ์
- คทช. (ลุ่มน้ำ 3,4,5)
- ส.ป.ก. (ที่ปลูกเอง)
- อ.อ.ป
- ที่ดินของรัฐอื่น ๆ

ป่าในเมือง

- พัฒนาคุณภาพชีวิตเมือง
- แหล่งเรียนรู้/พักผ่อน

- ที่สาธารณะประโยชน์
- ที่ดินกรรมสิทธิ์
- ที่ดินของรัฐอื่น ๆ

ป่าชุมชน

ที่ดินกรรมสิทธิ์
(ภาคสมัครใจ)

พื้นที่อนุรักษ์

พื้นที่ปลูก และฟื้นฟูป่า ในประเทศไทย (เชิงอนุรักษ์)

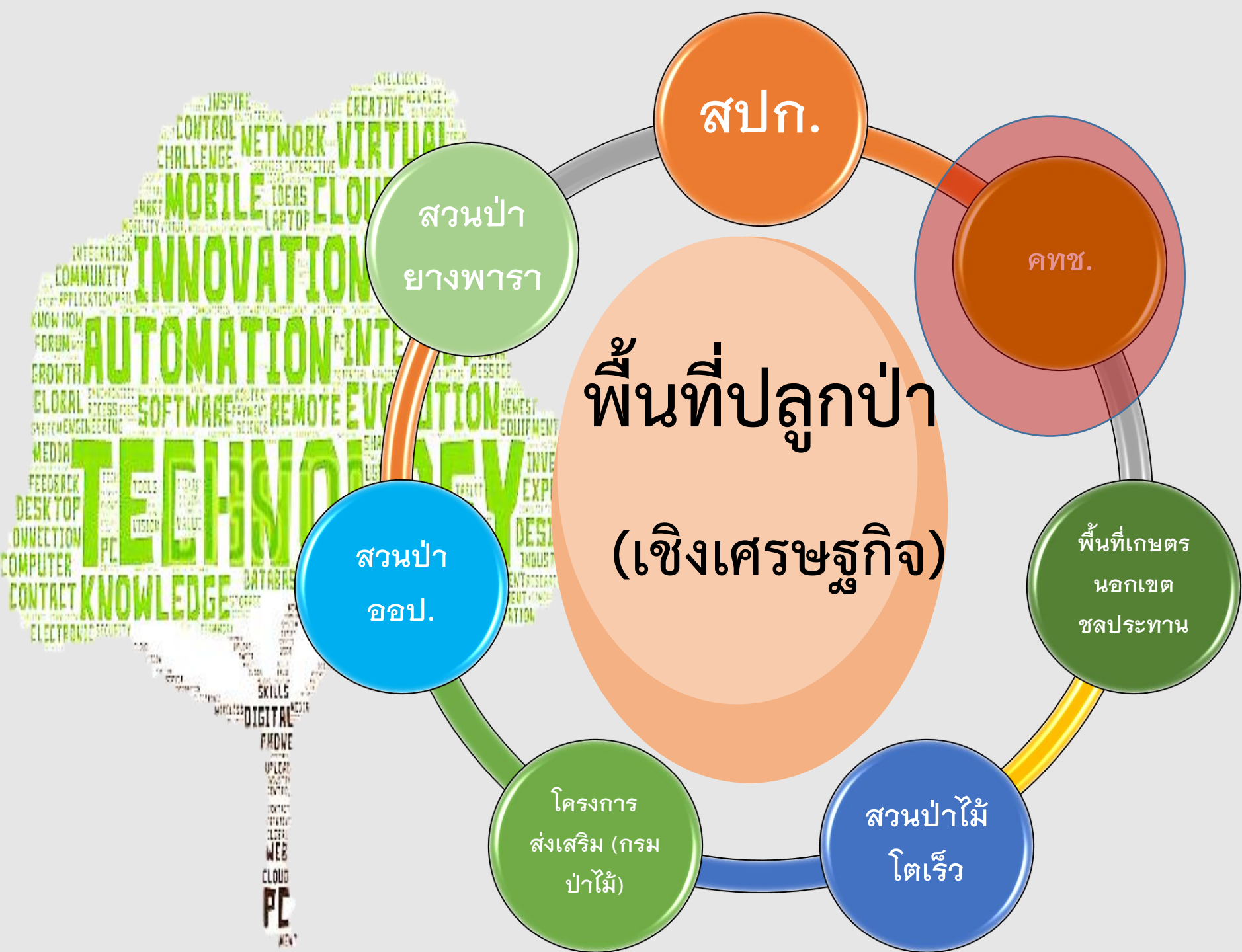
ป่าสงวนแห่งชาติ

- ป่าต้นน้ำ
- คทช. (ลุ่มน้ำ 1,2)

พื้นที่ของรัฐ

- ราชพัสดุ, นิคมฯ
- ป่าสาธารณะประโยชน์
- พื้นที่สาธารณะ
- ส่วนราชการอื่น ๆ

เนื้อหาหลัก

ตอนที่	ประเด็น
1	บริบทการปลูกและพื้นที่ป่าในประเทศไทย
2	แนวทางส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ
3	แนวทางการแก้ปัญหาที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ
4	โครงการปลูกป่าและป้องกันไฟป่า และแนวทางการขับเคลื่อน

ตอน ที่	ประเด็น	ขอบเขตเนื้อหา
1	บริบทการปลูก และฟันฟูป่าใน ประเทศไทย	• การปลูกและฟันฟูป่าในประเทศไทย • นิยาม ความหมายที่เกี่ยวข้อง • ยุทธศาสตร์ชาติ และความเชื่อมโยงกับสร้างพื้นที่สีเขียว / โครงการปลูกป่าฯ
2	แนวทาง ส่งเสริม การปลูกไม้ เศรษฐกิจ	• ปัจจัยเสริมและปัจจัยความสำเร็จการปลูกป่าเศรษฐกิจ • ประเด็นคำถามเกี่ยวกับการปลูกป่าที่มักเกิดขึ้น • บทบาทของกรมป่าไม้ในการสนับสนุนการปลูกป่าเศรษฐกิจ

ตอนที่ 1

บริบทการปลูกและฟื้นฟูป่า
ในประเทศไทย

ความสำคัญ

- การเพิ่มของจำนวนประชากรส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรเพิ่มขึ้น รวมทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดินที่หลากหลายรูปแบบมากขึ้น ทำให้มีปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ หรือการบุกรุกป่าเพิ่มขึ้น และหากเกิดสภาพป่าเสื่อมโทรมในพื้นที่เขาสูงชัน จะก่อให้เกิดสภาวะที่ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ การกักเก็บน้ำ ทำให้เกิดภาวะแห้งแล้ง เกิดผลกระทบทางอาชีพ ความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นวงกว้าง
- จากการกำหนดพื้นที่สีเขียวตามยุทธศาสตร์ชาติร้อยละ 55 เป็นพื้นที่ป่าธรรมชาติร้อยละ 35 ป่าเพื่อการใช้ประโยชน์ ร้อยละ 15 และจากตัวเลขพื้นที่ป่าอนุรักษ์ปัจจุบันคิดเป็นร้อยละ 19.32 (62.49 ล้านไร่) หรือเพิ่มอีกราว ร้อยละ 5.68 และในส่วนพื้นที่ป่าเศรษฐกิจมีเพียงร้อยละ 1.2 ยังขาดอยู่ร้อยละ 8.2 หรือประมาณ 26 ล้านไร่ (กรมป่าไม้, 2562)

พื้นที่ป่าสามารถกักเก็บน้ำได้ เฉลี่ย **688** ลบ.ม./ไร่

ประเทศไทยมีพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1, 2 85 ล้านไร่ (100 %)
อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ (อส.) 51 ล้านไร่ (60 %)
อยู่ในเขตป่าสงวน (ปม.) 34 ล้านไร่ (40 %)

จากผลการศึกษาของ ดร.พงษ์
พบว่า สัตว์ป่าสามารถกักเก็บน้ำไว้ในดิน
ได้เฉลี่ย **688** ลบ.ม./ไร่
มีค่า 687.84 ลบ.ม./ไร่

พื้นที่	การกักเก็บน้ำในดิน (ลบ.ม./ไร่/ปี)
ป่าธรรมชาติ	687.84
ไร่ข้าวโพด	304.00

ป่าสมบูรณ์
61 ล้านไร่
สามารถกักเก็บน้ำได้
41,958.24
ล้าน ลบ.ม.

ปริมาณน้ำที่เก็บกักในดิน (ลบ.ม./ไร่)

ป่าเต็งรัง
230.64

ป่าเบญจพรรณ
417.89

ป่าดิบแล้ง
509.49

ป่าดิบชื้น
765.12

ป่าดิบเขา
1,516.08

การใช้ที่ดินต่อสมมูลน้ำบริเวณคอยปุยและทุ่งจ้อ

	ร้อยละของน้ำจากฝนที่ตกลงมา		
	ป่าดิบเขา	ป่าปลูก	ไร่เลื่อนลอย
น้ำท่า *	65%	22%	6.8%
การระเหยของน้ำ	35%	77%	93%
การไหลของน้ำในลำธาร	12 เดือน	12 เดือน	4 เดือน

ที่มา: สัมภาษณ์และคณะ (2526)

การปกคลุมเรือนยอดของป่าธรรมชาติ ไร่หมุนเวียนปีที่ 1, 3 และ 5 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติ ($p < 0.01$) โดยมีค่าอยู่ในช่วงร้อยละ 67.73-91.67 โดยการปกคลุมเรือนยอดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อไร่หมุนเวียนมีอายุมากขึ้น (กัญญาลักษณ์, 2561)

* น้ำที่อยู่ในแม่น้ำ ลำธาร ที่เกิดจากน้ำฝนที่ตกลงมาในพื้นที่รับน้ำ บางส่วนจะสูญเสียไป ส่วนที่เหลือก็จะไหลไปยังที่ลุ่มลงสู่แม่น้ำลำธาร

สุวรรณ กรมป่าไม้ suwantang@hotmail.com

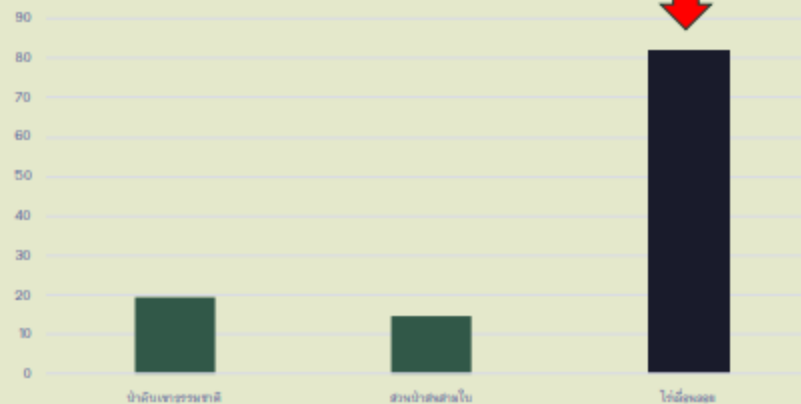
การสูญเสียดินในป่าและไร่เลื่อนลอย

	Soil bulk density (g.cm ⁻³)	Soil loss (ton.ha ⁻¹)
ป่าดิบเขาธรรมชาติ	0.56	19.6
สวนป่าสนสามใบ	0.64	14.7
ไร่เลื่อนลอย	0.90	81.9

Soil bulk density (g.cm⁻³)

Soil loss (ton.ha⁻¹)

ที่มา: พรพวรรณ และ สุชีลา

คำที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูป่า

- Afforestation VS. Reforestation
ปลูกในที่ไม่เคยเป็นป่ามาก่อน*
(หรือไม่เป็นป่ามากกว่า 50 ปีแล้ว)
ปลูกเพื่อทดแทนป่าเดิม

The lush forest in Saihanba emerges after decades of persistent afforestation efforts. [Photo: Saihanba Forest Farm]

คำที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูป่า (ต่อ)

Reforestation

- **Reclamation** การฟื้น(กู้คืน)สภาพที่ดิน (เหมืองแร่)
- **Forest Restoration** การทำให้เป็นป่าเดิม
- **Rehabilitation** ไม่เน้นเป็นป่าเดิม
(เพิ่มผลผลิต/บริการ/อาจมีไม้ต่างถิ่นร่วม)..วนเกษตร

Forest Landscape Restoration

การฟื้นฟูภูมิทัศน์ป่าไม้
(กระบวนการฟื้นฟูแนวใหม่)

การฟื้นฟู(กู้คืน)สภาพที่ดิน (Reclamation)

ทำได้ทั้งให้เป็นป่าธรรมชาติ หรือทำเพื่อประโยชน์ชุมชนท้องถิ่น
(ไม่จำเป็นต้องใช้ไม้ท้องถิ่น)

in 2006

in 2008

A surface coal mine in Britain before and during the reclamation process

การฟื้นฟู(กู้คืน)สภาพที่ดิน (Reclamation) (ต่อ)

โรงไฟฟ้าแม่เมาะ
จังหวัดลำปาง
(พวงพรรณ 2562)

การฟื้นฟู(กู้คืน)สภาพที่ดิน (Reclamation) ต่อ

เหมืองแร่หินปูน
จ.สระบุรี

คำที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูป่า (ต่อ)

Reforestation

- Reclamation การฟื้น(กู้คืน)สภาพที่ดิน (เหมืองแร่)
- **Forest Restoration** การทำให้เป็นป่าเดิม
- Rehabilitation ไม่เน้นเป็นป่าเดิม
(เพิ่มผลผลิต/บริการ/อาจมีไม้ต่างถิ่นร่วม)..วนเกษตร

ป่าสะแกราช ปี พ.ศ.2528

ป่าปลูก"สะแกราช โมเดล

85 2 19

2527

2560

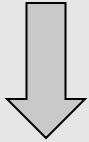
แนวทางการฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม

Sakaerat
Degradation

Grass land

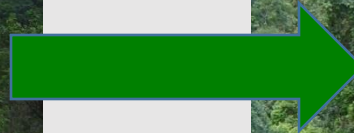
RFD

JICA

Fast-growing plantation

Natural forest

Acacia auriculiformis

Acacia mangium

การทดแทนของพันธุ์ไม้พื้นเมือง
เดิม

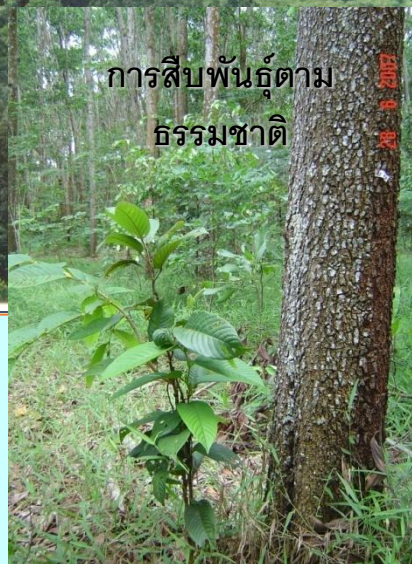

ในสวนป่าไม้โตเร็วเป็นไปได้ซ้ำ

30 ปีผ่านไป

พันธุ์ไม้ดั้งเดิมของป่าดิบแล้งสามารถ
กระจายเข้ามาในสวนป่าได้ประมาณ
80 เมตร

เคี่ยมคะนอง < 10 ต้น/ไร่

การปลูกเสริม
ไม้พื้นเมืองเดิม

ตะเคียนทอง

เคี่ยมคะนอง

ดุริยะ 2562

การเปลี่ยนแปลงสวนป่าเชิงเดี่ยวให้มีความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัด 2 เว้น1

ตัด 1 เว้น1

ไม้ตัดกระถินเถาพอก

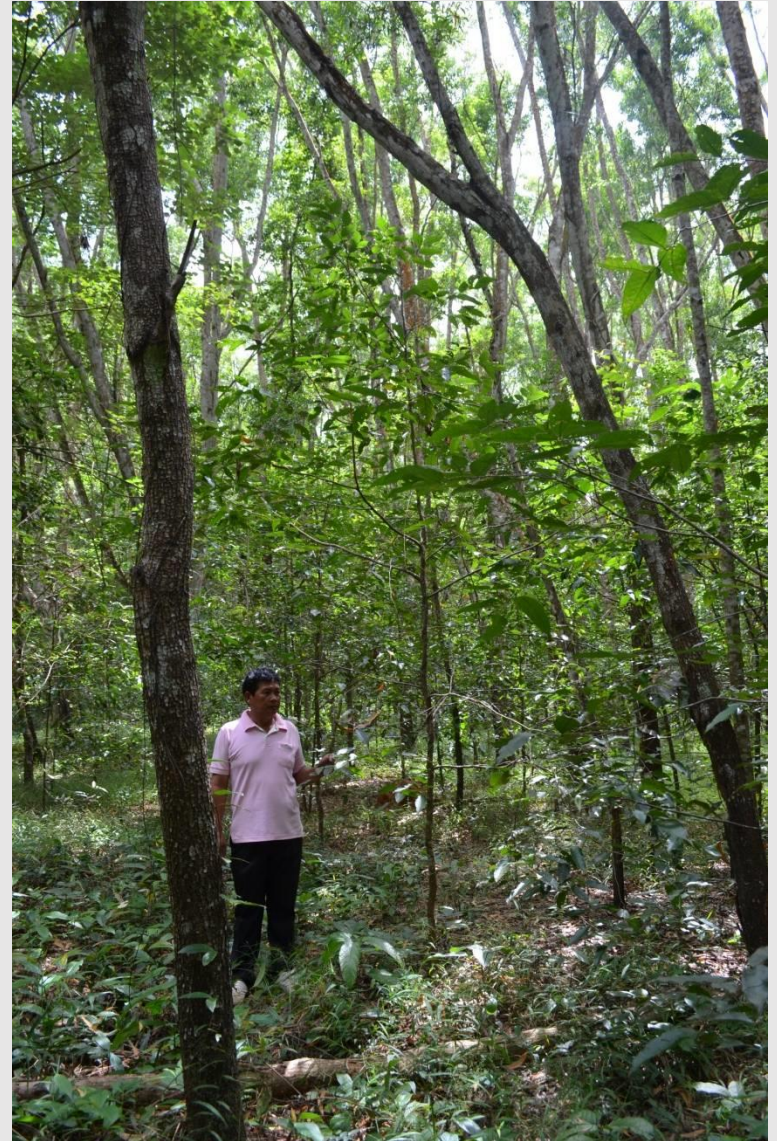

ตัดหมด

การเปลี่ยนแปลงสวนป่าเชิงเดี่ยวให้มีความหลากหลายทางชีวภาพ

การปลูกไม้ตะเคียนทอง
แทรกในสวนป่ากระถินณรงค์

โครงการซีพีเอฟรักชนิเวศลุ่มน้ำป่าสัก เขาพระยาเดินธง จ.ลพบุรี

ปี 2559

CR : CPF เขาพระยาเดินธง

ปี 2562

ระยะที่ 1 (พ.ศ.2559-2563) จำนวน 5,971 ไร่

-ป่าตาม พรบ. ป่าไม้ 2484

-ป่าไม้ถาวรตามมติ ครม. (14 พย. 2504)

CR : CPF เขาพระยาเดินธง

การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่า : รูปแบบการฟื้นฟูป่า

ด้วยวิธีการที่เป็นระบบใน 4 รูปแบบ เน้นการติดตามผลอย่างต่อเนื่องร่วมกับนักวิชาการของกรมป่าไม้และ
ผู้เชี่ยวชาญ

ปลูกแบบพิถีพิถัน

ปลูกแบบเสริมป่า

ส่งเสริมการสืบพันธุ์
ตามธรรมชาติ

ปลูกเชิงนิเวศ

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของพนักงาน

เป็นพื้นที่สร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มธุรกิจใน CPF และเครือ CP ในด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าไม้

คำที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูป่า (ต่อ)

Reforestation

- **Reclamation** การฟื้น(กู้คืน)สภาพที่ดิน (เหมืองแร่)
- **Forest Restoration** การทำให้เป็นป่าเดิม
- **Rehabilitation** ไม่เน้นเป็นป่าเดิม
(เพิ่มผลผลิต/บริการ/อาจมีไม้ต่างถิ่นร่วม)..วนเกษตร

โครงการสร้างป่าสร้างรายได้ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

การฟื้นฟู ภูมิทัศน์ป่าไม้

Forest Landscape Restoration

กิจกรรมฟื้นฟูพื้นที่ของกึ่งภูมิทัศน์เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศควบคู่กับ การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้อยู่ในพื้นที่ จึงทำให้งานในพื้นที่ ป่าเสื่อมโทรม พื้นที่เกษตร หรือชุมชนเมือง การฟื้นฟูจึงไม่ใช่แค่ การปลูกต้นไม้แต่เป็นการสร้างความร่วมมือของทุกฝ่ายและ ชุมชน เพื่อออกแบบภูมิทัศน์สีเขียวให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของ ชุมชนและบริบทของพื้นที่

ประโยชน์ที่ได้รับ

การกักเก็บคาร์บอน

๑. ส่วนอุดหนุนระดมทุนการบวช
 ๒. ส่วนไม่ใช้การระดมทุนได้เองได้เองเพื่อเป็นภาระกิจ
 ๓. ส่วนการระดมทุนการบวชที่รับเงินอุดหนุน

การเพิ่มอาหารและของป่า

๓. ความเป็นเอกภาพและการสื่อสารกับสมาชิกอื่น
สมาชิกต้องสื่อสารหาทางที่ไปด้วยกัน

ทาสีและระบายได้

ការពិនិត្យទីតាំងបែប ភិក្ខុការនាមបារមី
តែងតែប្រើប្រាស់ ដើម្បីបង្ហាញពី
របៀបរស់នៅរបស់ពួកគេ

ลดความเสี่ยงภัย

ส่วนองค์การที่เป็นพันธมิตรกับบีบีซี
และการพิจารณาของมูลนิธิบีบีซี

หัวใจสำคัญของการฟื้นฟูคือการมีส่วนร่วม
ของชุมชนท้องถิ่น ในการฟื้นฟู จุ.แฉ
และใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

1 ปาณบุรุษกษัตริย์

[illegible]

2 ป้าแตรขลุ่ย

[illegible]

3 ยำสามเกลอ

[illegible]

4. วัตถุประสงค์

[illegible]

THE CENTER FOR
PEOPLE AND FORESTS

suwantang@hotmail.com

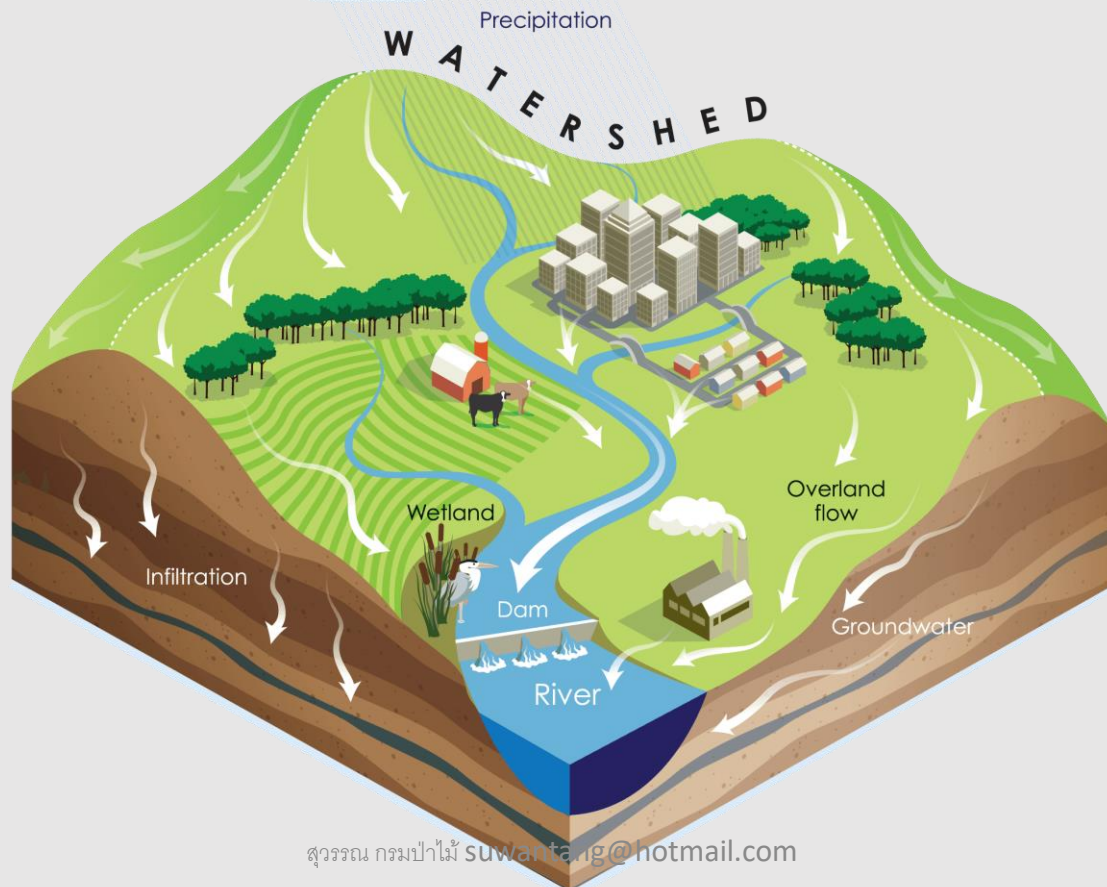
การฟื้นฟูป่า ตามโครงการปลูกป่าและป้องกันไฟป่า

“การฟื้นฟูป่า ตามโครงการปลูกป่าและป้องกันไฟป่านี้ ถือเป็น
การฟื้นฟูแบบองค์รวม ทั้ง ดิน น้ำ ป่า และอาชีพ ไปพร้อมๆ กัน
ไม่สร้างความขัดแย้ง จากการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ร่วมกับชุมชน
ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ
ไม่มีเส้นแบ่งหน่วยงาน
เป็นการร่วมแรงร่วมใจทั้ง
ภาครัฐ เอกชน และ ประชาชนจิตอาสา”

ป่าอนุรักษ์ต้นน้ำ ป่าเศรษฐกิจ ป่าชายเลน ป่าในเมือง

การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (Watershed classification)

การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (Watershed classification) ออกเป็นลุ่มน้ำชั้น 1 เอ, 1 บี, 2, 3, 4 และ 5 มีขึ้นเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำต่างๆ

หลักเกณฑ์ที่ใช้กำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำประกอบด้วยปัจจัยทางกายภาพ 6 ปัจจัย ได้แก่ สภาพภูมิประเทศ / ระดับความลาดชัน / ความสูงจากระดับน้ำทะเล / ลักษณะทางธรณีวิทยา / ลักษณะปฐพีวิทยา / สภาพป่าไม้ที่เหลืออยู่ในปัจจุบัน แบ่งลุ่มน้ำออกเป็น 5 ระดับชั้น ได้แก่

พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 หมายถึง พื้นที่ภายในลุ่มน้ำที่ควรจะต้องสงวนรักษาไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารโดยเฉพาะ เนื่องจากมีลักษณะและสมบัติที่อาจมีผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินได้ง่ายและรุนแรง ไม่ว่าพื้นที่จะมีป่าหรือไม่มีป่าปกคลุมก็ตาม

พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 ยังแบ่งเป็น 2 ระดับชั้นย่อย คือ

พื้นที่ลุ่มน้ำ**ชั้นที่ 1 เอ** เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 ที่ยังคงมีสภาพป่าสมบูรณ์ปรากฏอยู่ในปี 2525 จำเป็นต้องสงวนรักษาไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารและเป็นทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ

พื้นที่ลุ่มน้ำ**ชั้นที่ 1 บี** เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 ซึ่งสภาพป่าส่วนใหญ่ถูกทำลายเปลี่ยนแปลงไปเพื่อพัฒนาการใช้ที่ดินรูปแบบอื่นไปแล้วก่อนปี 2525 การใช้ที่ดินหรือการพัฒนาจะต้องมีมาตรการควบคุมเป็นพิเศษ

พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นรองลงไป ได้แก่

พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 หมายถึง พื้นที่ภายในลุ่มน้ำซึ่งลักษณะทั่วไปมีคุณภาพ
เหมาะต่อการเป็นต้นน้ำลำธารในระดับรองลงมา สามารถใช้ประโยชน์เพื่อ
กิจการที่สำคัญ เช่น การทำเหมืองแร่ เป็นต้น

พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 หมายถึง พื้นที่ภายในลุ่มน้ำซึ่งพื้นที่โดยทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งกิจการทำไม้ เหมืองแร่ และปลูกพืชกสิกรรมประเภทไม้
ยืนต้น

พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 หมายถึง พื้นที่ภายในลุ่มน้ำซึ่งสภาพป่าได้ถูกบุกรุก
แผ้วถางเป็นที่ใช้ประโยชน์เพื่อกิจการพืชไร่เป็นส่วนมาก

พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 หมายถึง พื้นที่ภายในลุ่มน้ำซึ่งลักษณะโดยทั่วไปเป็นที่
ราบหรือที่ลุ่ม หรือเนินลาดเอียงเล็กน้อย และส่วนใหญ่ป่าไม้ได้ถูกบุกรุก
แผ้วถางเพื่อประโยชน์ด้านเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำนาและกิจการอื่นๆ
ไปแล้ว

วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2580

“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

มั่นคง

- มีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศและมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย
- สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี ประชาชน มีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคง มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน
- มีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ

มั่งคั่ง

- ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องยกระดับเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน
- เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สร้างเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน
- มีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง อาทิ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน และ ทุน อื่นๆ

สุวรรณ กริมปาไม้ suwahtang@hotmail.com

ยั่งยืน

- การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ ด้านรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกิน พอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม
- มีการผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลก
- คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน ทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วิเคราะห์เนื้อหายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐)

: ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน และความเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาพรวม

★★★★★ มากที่สุด

★★★★ มาก

★★ ปานกลาง

★ น้อย

ยุทธศาสตร์ที่

5

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

23

เป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์

1 สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว - เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพ - ฟื้นฟูแม่น้ำสายหลักให้ครอบคลุมแม่น้ำลำคลอง - รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน	3 สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ - ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างน้อย - มีการปรับตัวเพื่อลดความเสี่ยงและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้อง - มีการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ	5 พัฒนาความมั่นคงทางน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - พัฒนาการจัดการน้ำทั้งระบบ - เพิ่มผลผลิตของน้ำทั้งระบบ - พัฒนาความมั่นคงพลังงานของประเทศ - เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน
2 สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล - เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล - ปรับปรุง ฟื้นฟู และสร้างใหม่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ - ลดพื้นที่ที่มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง	4 พัฒนาศูนย์เมือง ชุมชน เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ - จัดทำแผนผังเมือง - พัฒนาพื้นที่เมือง ชุมชน เกษตรกรรม - จัดการมลพิษ ขยะ น้ำเสีย และผลกระทบสิ่งแวดล้อม - จัดให้มีองค์การพัฒนาเมืองและชุมชน	6 ยกระดับกระบวนการทบทวน เพื่อกำหนดอนาคตประเทศไทย - ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ - พัฒนาเครื่องมือ กลไกและระบบยุติธรรม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - จัดโครงสร้างเชิงสถาบันเพื่อจัดการปัญหาร่วม

ยุทธศาสตร์ชาติ

ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เติบโต สมดุล ยั่งยืน ทั้งเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต

อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล

ฟื้นฟูและสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจของประเทศ

ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ

ยกระดับกระบวนการทบทวน เพื่อกำหนดอนาคตประเทศไทย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม บนหลักการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล

สังคมเศรษฐกิจสีเขียวที่ยั่งยืน

พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

สังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

ยกระดับกระบวนการทบทวน

สังคมเศรษฐกิจภาคทะเลที่ยั่งยืน

พื้นที่เมือง ชุมชน เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

ลำดับชั้นและกรอบความสอดคล้อง
ของนโยบายและแผนเกี่ยวกับ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานรับผิดชอบการ
เชื่อมโยงหรือบูรณาการให้
เกิดเอกภาพ

นโยบายรัฐบาล

ระดับ
1

ยุทธศาสตร์ชาติ
(พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

ระดับ
2

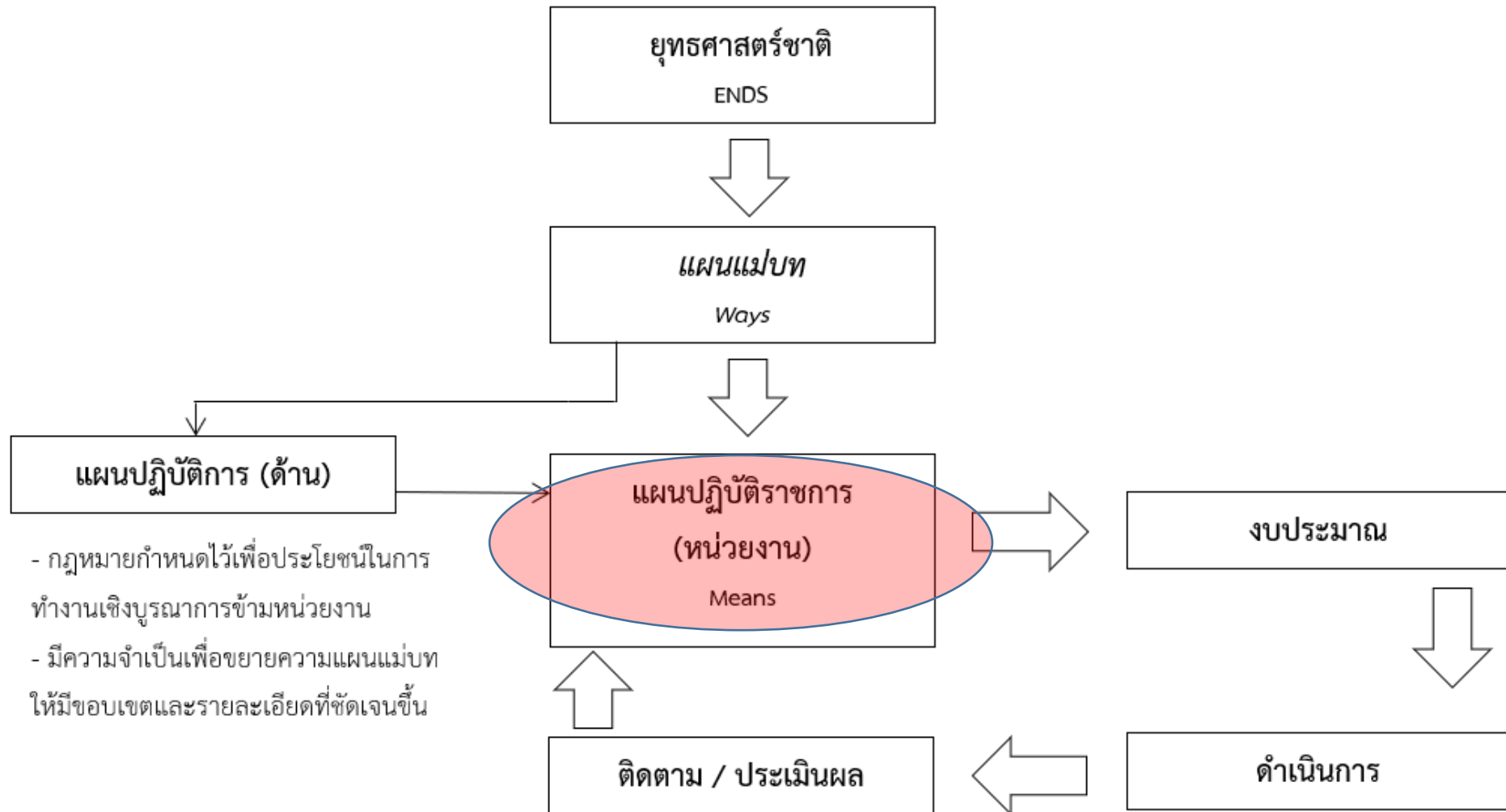
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
- แผนการปฏิรูปประเทศ
- แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- นโยบายและแผนความมั่นคงระดับชาติ ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔

ระดับ
3

□ นโยบายและแผนที่ออกตามกฎหมายกำหนด หรือ ตามข้อตกลง
ระหว่างประเทศ หรือแผนปฏิบัติการต่างๆ เช่น ...

- ❖ นโยบายป่าไม้แห่งชาติ
- ❖ นโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ
- ❖ แผนแม่บทพัฒนาการป่าไม้แห่งชาติ
- ❖ แผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ
- ❖ แผนปฏิบัติการของหน่วยงาน

ยุทธศาสตร์ชาติ

พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐

(ฉบับย่อ)

รักษาและเพิ่มพื้นที่
สีเขียวที่เป็นมิตร
ต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและวัฒนธรรม ภูมิภาคล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

จัด ประกอบด้วย (๑) พื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๒) สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมชาติที่เสื่อมโทรมได้รับการฟื้นฟู (๓) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มปริมาณก๊าซเรือนกระจก มูลค่าเศรษฐกิจฐานชีวภาพ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๖ ประเด็นสำคัญ

๑. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนเศรษฐกิจสีเขียว โดย (๑) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๒) อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในและนอกถิ่นกำเนิด (๓) อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ (๔) รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๕) ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

พื้นที่สีเขียวตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ประเด็น สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

เรื่อง รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

พื้นที่สีเขียว คือ พื้นที่ที่มีพืชพรรณที่สามารถจำแนกได้ว่ามิได้เป็นดินป่าดงดิบหรือพื้นที่เกษตรกรรมที่มีพืชพรรณที่พืชชาวนสามารถจำแนกได้โดยมีประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ หรือการได้จากการบริหารจากพื้นที่ เช่น นาธรรมชาติ สวนป่าเศรษฐกิจ พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหรือพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ และเพื่อการเชื่อมโยงอื่น ๆ

ประเภท	ปัจจุบัน (ปี 2560)	เป้าหมาย 20 ปี	
พื้นที่สีเขียว	39.6% 128.12 ล้านไร่	55%*	177.94 ล้านไร่ (ไม่น้อยกว่า 55%)
1. พื้นที่สีเขียวที่เป็นป่าธรรมชาติ	31.58% (102.17 ล้านไร่)	35% (113.23 ล้านไร่)	
1.1 ป่าอนุรักษ์	19.32% (62.49 ล้านไร่)	15% (48.53 ล้านไร่)	
1.2 ป่าสงวนแห่งชาติ	9.45% (30.5+7 ล้านไร่)		
1.3 พื้นที่ป่าในที่ดินของรัฐอื่น ๆ และพื้นที่อื่น ๆ	2.82% (9.11 ล้านไร่)		
2. พื้นที่สีเขียวเพื่อการใช้ประโยชน์	8.02% (25.95 ล้านไร่)	15% (48.53 ล้านไร่)	
2.1 พื้นที่ป่าเศรษฐกิจในที่ดินของเอกชน และในที่ดินของรัฐ	1.21% (3.9 ล้านไร่)		
2.2 ยางพาราในพื้นที่กรรมสิทธิ์และสิทธิ ครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน และ ที่ดินของรัฐที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ ตามกฎหมาย	6.82% (22.05 ล้านไร่)		
3. พื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อน หย่อนใจและการเรียนรู้	2-3% (6.47-9.70 ล้านไร่)	5% (16.18 ล้านไร่)	
พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน			

นิยาม : 2. พื้นที่สีเขียวเพื่อการใช้ประโยชน์

- ป่าเศรษฐกิจ คือพื้นที่ป่าที่กำหนดไว้เพื่อการผลิตไม้และของป่าเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ หรือเขตพื้นที่อื่นใดที่มีความเหมาะสมกับการกำหนดให้เป็นเขตป่าเศรษฐกิจ โดยอยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์

2. พื้นที่สีเขียวเพื่อการใช้ประโยชน์	8.95% (28.95 ล้านไร่)		15 % (48.53 ล้านไร่)
2.1 พื้นที่ป่าเศรษฐกิจในที่ดินของเอกชน และในที่ดินของรัฐ	1.41% (4.58 ล้านไร่)		
2.2 ขางพาราในพื้นที่กรรมสิทธิ์แล่งสิทธิ ครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน และ ที่ดินของรัฐที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ ตามกฎหมาย	7.53% (24.37 ล้านไร่)		

2. พื้นที่สีเขียวเพื่อการใช้ประโยชน์

- พื้นที่ป่าเศรษฐกิจในที่ดินของเอกชนและในที่ดินของรัฐ
(รอบตัดพื้นที่น้อยกว่า 7 ปี)

ไม้โตช้า
(มากกว่า 25 ปี)

ไม้โตปานกลาง
(รอบตัดพื้นที่ 7-25 ปี)

Suwan Tangmitcharoen RFD

2. พื้นที่สีเขียวเพื่อการใช้ประโยชน์

- สวนยางพาราในพื้นที่กรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน และที่ดินของรัฐที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ตามกฎหมาย

3. พื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อการเรียนรู้

- พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน

ประเภท	ปัจจุบัน	เป้าหมาย 20 ปี
3. พื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อการเรียนรู้		
พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน	ประมาณ 2-3% (6.47-9.70 ล้านไร่)	5% (16.18 ล้านไร่)

ตอนที่ 2

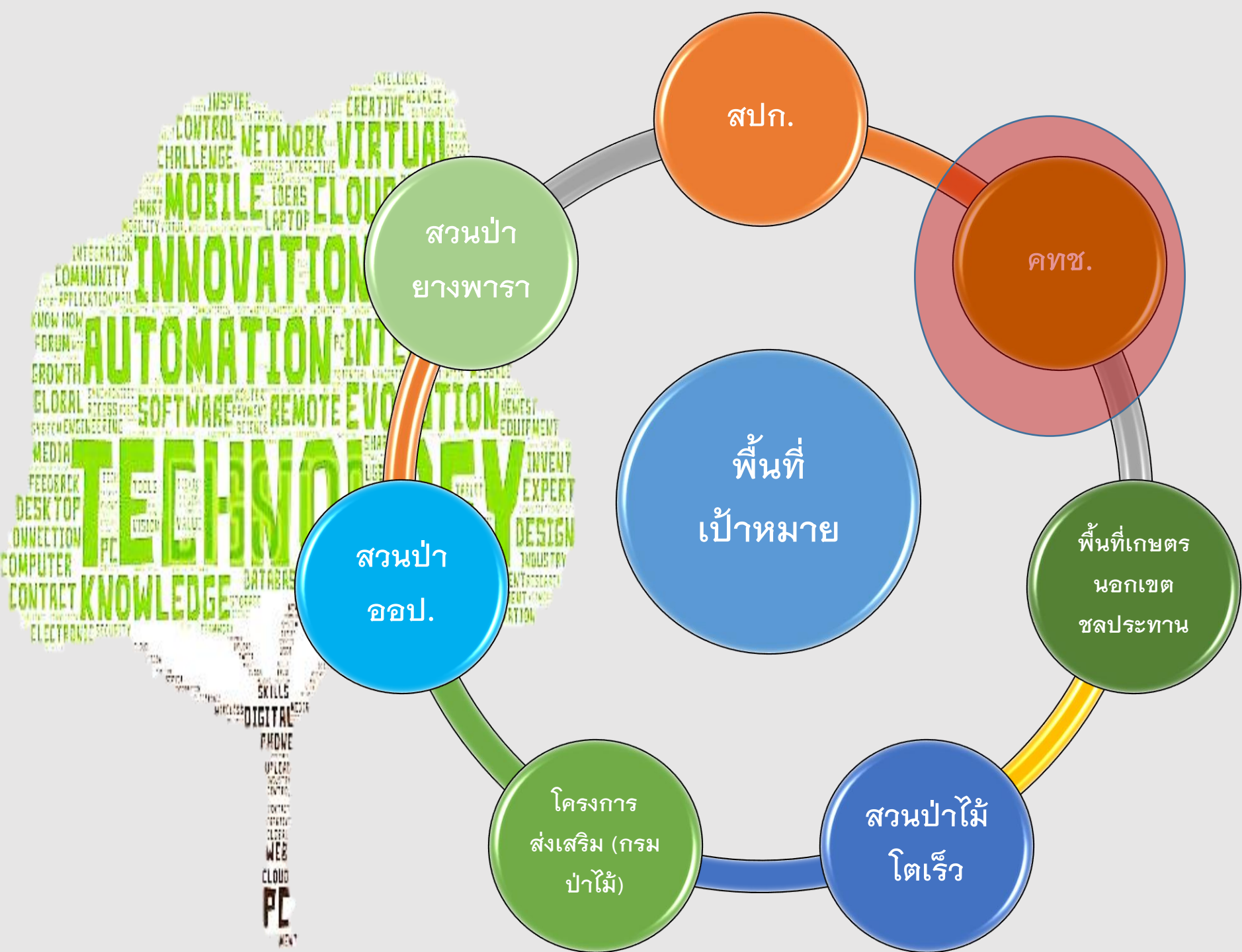
แนวทางการปลูก
และส่งเสริมการ
ปลูกไม้เศรษฐกิจ

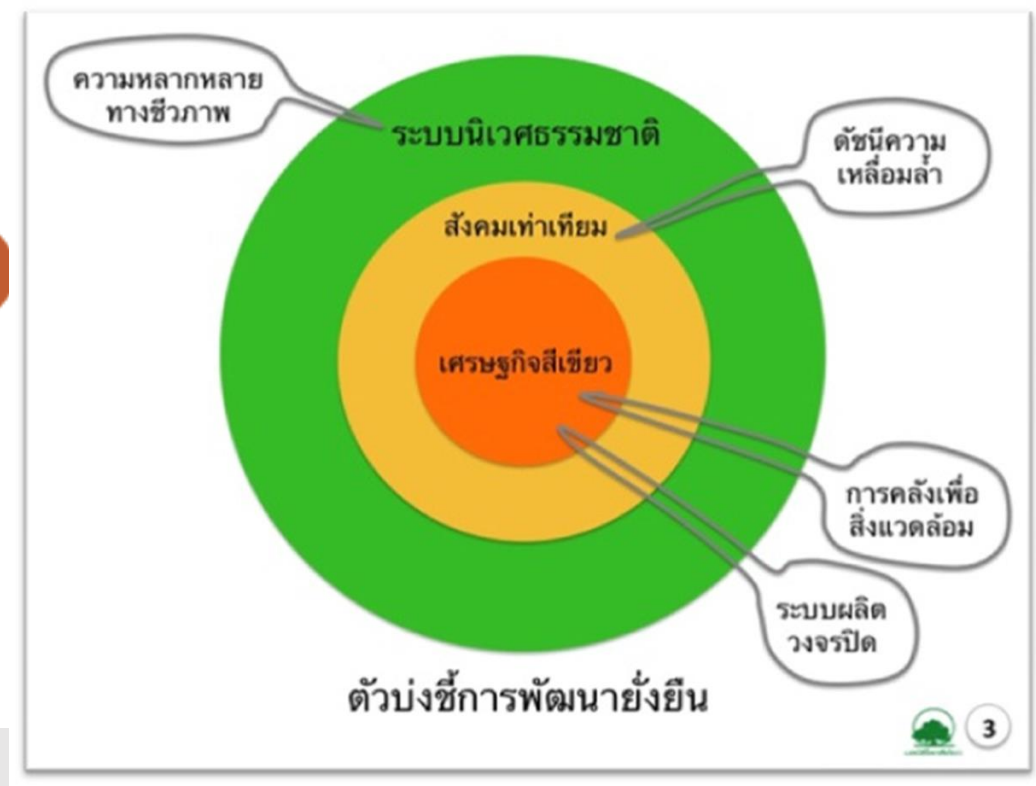
นิยามของไม้เศรษฐกิจ

“ ไม้เศรษฐกิจ ” หมายถึง ไม้ยืนต้นทุกชนิดรวมถึงไผ่ ที่ปลูก หรือขึ้นเองตามธรรมชาติ และอยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์ ที่มีการใช้ประโยชน์เนื้อไม้ และ/หรือ ผลิตผลอื่นที่ไม่ใช่เนื้อไม้เพื่อการค้า”

อาชีพปลูกป่า พัฒนที่ยั่งยืน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ

1. ปัจจัยบวกของการปลูกป่าในปัจจุบัน
2. ปัจจัยความสำเร็จในการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ
3. คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า
4. บทบาทกรมป่าไม้ในการสนับสนุนการปลูกไม้เศรษฐกิจ

สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ (ต่อ)

1. ปัจจัยบวกของการปลูกป่าในปัจจุบัน

2. ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ
3. คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า
4. บทบาทกรมป่าไม้ในการสนับสนุนการปลูกไม้เศรษฐกิจ

ปัจจัยบวกด้านส่งเสริม การปลูกป่าในปัจจุบัน

- นโยบายรัฐ/ผู้บริหาร/ยุทธศาสตร์ชาติ
- การยกเลิกมาตรา 7*
- การแก้ไขปัญหาที่ดินป่าไม้รูปแบบ คทช.
- กฎกระทรวงใช้ต้นไม้
เป็นหลักประกันทางธุรกิจได้**
- โครงการปลูกป่าและป้องกันไฟป่า

*ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2562 ซึ่งมี
สาระสำคัญอยู่ในมาตราที่ 4 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของ
มาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ.2484

** กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้ออก
กฎกระทรวงกำหนดให้ไม้ยืนต้นเป็นทรัพย์สินที่ใช้เป็น
หลักประกันทางธุรกิจได้ ตั้งแต่วันที่ 5 พฤศจิกายน 2561 โดยมี
แนวทางส่งเสริมให้ใช้ไม้ยืนต้นเป็นหลักประกันทางธุรกิจ

แผนแม่บทของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (เรื่องป่าไม้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ)

เป้าหมาย 4

รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางที่ 1

หยุดยั้งการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกบุกรุก พร้อมทั้งให้มีการบริหารจัดการเชิงพื้นที่และมีการบูรณาการทุกหน่วยงานในการเฝ้าระวังและป้องกันการบุกรุกป่า

แนวทางที่ 2

ส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าธรรมชาติที่เสื่อมโทรม พื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย พื้นที่ป่าต้นน้ำบนพื้นที่สูงชัน พื้นที่แนวกันชน

แนวทางที่ 3

ส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ต้นน้ำที่เหมาะสมและไม่เกิดผลกระทบ โดยกำหนดสิทธิชุมชนเข้าที่เข้าไปใช้ประโยชน์จากป่านั้น จะต้องคำนึงถึงความเปราะบางของระบบนิเวศ ชีตจำกัด และศักยภาพในการฟื้นตัว เพื่อให้ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และมีการปลูกป่าเพิ่มขึ้น ตามหลักการผู้ได้รับประโยชน์จากป่า

แนวทางที่ 4

ส่งเสริมปลูกป่าเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมจากป่าปลูกแบบครบวงจร สร้างกลไกที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและกฎหมาย สำหรับพื้นที่ที่อยู่นอกเขตพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ของเอกชน โดยให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ควบคู่กับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสามารถระบุแหล่งกำเนิดของไม้ และป้องกันการลักลอบนำไม้ออกจากป่า

แนวทางที่ 5

ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและการเรียนรู้ทางธรรมชาติในเขตชุมชนเมืองและชนบท เพื่อให้ประชาชนได้ประโยชน์และรู้สึกใกล้ชิดธรรมชาติ เกิดความรู้สึกหวงแหน เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์และได้รับความสุขจากทรัพยากรธรรมชาติ ทุกภาคส่วน (เอกชน ภาคประชาสังคม) เข้ามามีส่วนร่วม เพิ่มพื้นที่สีเขียว

กรอบร่างยุทธศาสตร์ พื้นที่สีเขียว

คณะทำงานที่ 1 สร้างเศรษฐกิจสีเขียวอย่างยั่งยืน

นิยาม : พื้นที่ป่าธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์ของระบบนิเวศและมีความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่สวนป่าเพื่อการใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ และพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาเรียนรู้ เป้าหมาย ให้มีพื้นที่สีเขียวไม่น้อยกว่า 55% ภายใน 20 ปี

ประเภท	ปัจจุบัน	เป้าหมาย 20 ปี	
พื้นที่สีเขียว	39.60% (128.12 ล้านไร่)	55% (177.94 ล้านไร่)	
1. พื้นที่สีเขียวที่เป็นป่าธรรมชาติ	31.58% (102.17 ล้านไร่)	 35% (113.23 ล้านไร่)	
พื้นที่สีเขียวเพื่อการอนุรักษ์ (อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ ตามกฎหมาย)	19.32% (62.49 ล้านไร่)		
พื้นที่สีเขียวที่เป็นป่าธรรมชาติเขตป่าสงวนฯ ป่าชุมชน และเขตป่าถาวร	9.45% (30.5+7 ล้านไร่)		
พื้นที่สีเขียวที่เป็นป่าในเขตที่ดินของรัฐอื่นๆ และในที่ดินของเอกชนที่มีสภาพเป็นป่า	2.82% (9.11 ล้านไร่)		
2. พื้นที่สีเขียวเพื่อการใช้ประโยชน์	8.02% (25.95 ล้านไร่)	 15% (48.53 ล้านไร่)	
สวนป่าเศรษฐกิจ เช่น สวนป่าไม้มีค่า ไม้โตเร็ว และไม้พลังงาน	1.21% (3.90 ล้านไร่)		
สวนยางพารา(ในที่ดินเอกสารสิทธิ์)	6.82% (22.05 ล้านไร่)		
3. พื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ/เพื่อการเรียนรู้	2-3% (6.47-9.70 ล้านไร่)	 5% (16.18 ล้านไร่)	
พื้นที่สาธารณะ ได้แก่ สวนสาธารณะ			
พื้นที่สาธารณประโยชน์ ป่าในเมือง			
พื้นที่บริเวณส่วนราชการ สถานที่เอกชน ศาสนสถาน สถานศึกษา			
ป่าครอบครัว ที่อยู่อาศัย	กรมป่าไม้ สุวรรณ ตั้งตรงจิณฺญ 14 สค.2561		

แผนงานการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจแบบครบวงจร (พ.ศ. 2561-2579)

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แผนงานการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจแบบครบวงจร (พ.ศ. 2561-2579)

1

การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ

2

การจัดเตรียมพื้นที่รองรับการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ

3

การพัฒนามาตรการทางการคลัง การเงิน และระบบตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจปลูกไม้เศรษฐกิจ

4

การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและผู้ประกอบการไม้เศรษฐกิจแบบครบวงจร

5

การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมไม้เศรษฐกิจ

6

การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารงานเพื่อส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ

7

การพัฒนาระบบรับรองไม้

สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ (ต่อ)

1. ปัจจัยบวกของการปลูกป่าในปัจจุบัน

2. ปัจจัยความสำเร็จในการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ

3. คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

4. บทบาทกรมป่าไม้ในการสนับสนุนการปลูกไม้เศรษฐกิจ

2. ปัจจัยสำคัญความสำเร็จในการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ

- ✓ วัสดุพันธุ์กรรม
- ✓ กล้าไม้ (ผลิตกล้าด้วยการขยายพันธุ์โดยวิธีต่างๆ*)
- ✓ การปลูกดูแลรักษา
- ✓ การใช้ประโยชน์ การตลาด

“ผลิตกล้าจำนวนมากใช้เมล็ดคุณภาพดี ถ้าต้องการให้เป็นพันธุ์ดีแบบต้นแม่เดิมใช้วิธี ปักชำ (หรือตอนกิ่ง เสียบยอด)”

* กล้าจากการวิธีการ 1 .ปักชำ 2.ตอนกิ่ง 3.เสียบยอด 4.เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เป็นการขยายพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ ซึ่งทั้ง 4 วิธีจะผลิตกล้าไม้ที่มีลักษณะเหมือนต้นแม่พันธุ์ทุกประการ

แต่หากต้องการผลิตกล้า จำนวนมากจะใช้วิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเนื้อเยื่อร่วมกับการปักชำ สำหรับกล้าจากการเพาะเมล็ดเป็นการขยายพันธุ์แบบอาศัยเพศ ซึ่งจะเป็นอีกทางเลือกที่จะผลิตกล้าจำนวนมากและราคาไม่แพง

Updated Plus Trees of Target Species

สายพันธุ์คุณภาพดีจากการปรับปรุงพันธุ์ที่พร้อมขยายสู่ประชาชน (มค. 2561)

ชนิดไม้	จำนวน สายพันธุ์	รายละเอียด สายพันธุ์	อัตราการเติบโต Diameter (cm/y)	ที่ตั้งแหล่งพันธุ์
1. สัก (จากการผสมพันธุ์)	10	ปม 1-10	1.4-2.0	สถานีวัฒนวิชัยจาว จ.ลำปาง
(จากการทดสอบแม่ไม้)	2	253, 324		สถานีวัฒนวิชัยแม่กา จ.พะเยา สถานีวัฒนวิชัยทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี
2. พะยูง (โตเร็วและแก่นมาก)	1 60	22 เบอร์ จากถิ่นกำเนิด ธรรมชาติ	0.7-0.8	สถานีวัฒนวิชัยหมูสี จ.นครราชสีมา
3. กระถินณรงค์ (ปักชำ) (เมล็ด)	6 49	A1132,A1133,A12 74, A1275,A1317 แปลงทดสอบลูกหลาน รุ่น 2	1.9-2.8 2.1-3.1	สถานีวัฒนวิชัยสะแกราช จ.นครราชสีมา สถานีวัฒนวิชัยกำแพงเพชร
4. กระถินเทพา	10	2R1, 2R7, 7R3, 7R4, 9, 11, 15, 20, 24,27	1.1-2.1	สถานีวัฒนวิชัยสะแกราช จ.นครราชสีมา

Updated Plus Trees of Target Species

สายพันธุ์คุณภาพดีจากการปรับปรุงพันธุ์ที่พร้อมขยายสู่ประชาชน (มค. 2561)

ชนิดไม้	จำนวน สายพันธุ์	รายละเอียดสายพันธุ์	อัตราการเติบโต Diameter (cm/y)	ที่ตั้งแหล่ง
5. กระถินลูกผสม Acacia Hybrids (กระถินเทพา x กระถินณรงค์)	7	SR16, SR10, SR32, SR5, SR29,SR75, A103	2.9-3.8	ส.สะแกราช
6. ยูคาลิปตัส ดามาลดูเลนซิส	11	35,102,120,178,181,235,240,2 43, 304,316, 10A	2.6-3.4	ส.สะแกราช
7. ยูคาลิปตัส ยูโรฟีลลา	60	จาก 10 กิ่งกำเนิด	2.3-3.6	ส. สะแกราช
	5	ปม 2-1, 2-1-, 2-3, 2-4, 2-6	1.6-1.9	
8. ยูคาลิปตัส ลูกผสม (Eucalyptus hybrids)	1	ปม 2-5	1.7-4	ส.สะแกราช
9. สนประดิพัทธ์ (ปักชำ)	10	1-10 จากแปลงทดสอบแม่ไม้	2.0-3	ศูนย์วนวัฒนฯ ภาคกลาง
(เมล็ด)	73	แปลงทดสอบลูกหลาน รุ่น 2	1.7-2.8	ส.ลำภา- ลำทราย

ตัวอย่างชนิดไม้ที่มีศักยภาพ ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ดีจากแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ดี

การจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ของสายพันธุ์ไม้สักที่ผ่านการปรับปรุงพันธุ์

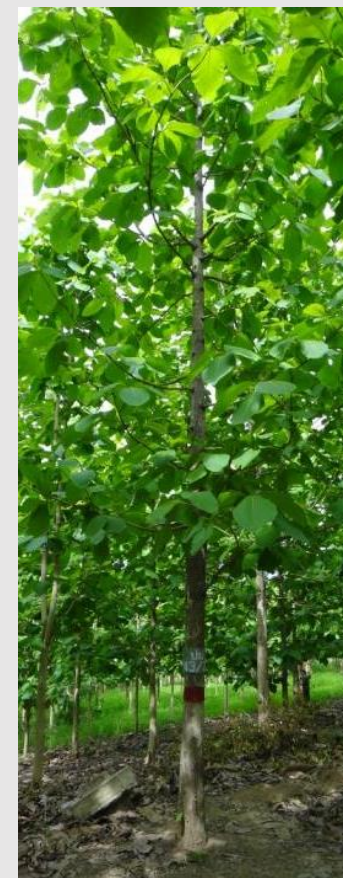
ปม. 1-1

ปม. 1-2

ปม. 1-3

ปม. 1-4

ปม. 1-5

สถานีวนวัฒนวิจัยดงลาน จังหวัดขอนแก่น

ภาพโดย ดร.สาโรจน์

แหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ดี (Improved Seed Sources)

Seed Orchard (4,900 ไร่) & Seed Production Area (1,405 ไร่)

เชียงราย

ขอนแก่น

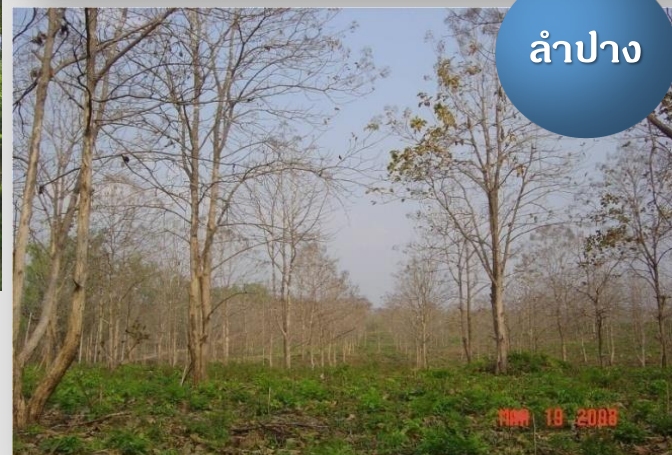
พะเยา

จันทบุรี

ลำปาง

Seed Orchard *E.camaldulensis* ปลุกปี 2535 (40ไร่)

สถานีวนวัฒนวิจัยห้วยทา จังหวัดศรีสะเกษ

กรมป่าไม้ สวรรณ ดงตมเจริญ 14 สค.2561

Seed Orchard กระถินเทพา
อายุ 13 ปี เนื้อที่ 15 ไร่
สถานีวนวัฒนวิจัยสะแกราช

Seed Orchard

สนประดิพัทธ์ อายุ 10 ปี

กาญจนบุรี (ลำภา ลำทราย)

กรมป่าไม้ สุพรรณบุรี ตั้งโครงการ 14 สค.2561

Seed Orchard ของไม้แดง อายุ 16 ปี

กรมป่าไม้ กรุงเทพฯ วันที่ ๑๔/๑๑/๒๕๖๓

แปลงปลูกพะยุงคุณภาพดี
เพื่อการสาธิตและขยายพันธุ์
(Siamese Rosewood from Plus Tree for Demonstration
and Propagation)
50 แม่ไม้ (clone) ขยายพันธุ์ 3 วิธี (Tr.) 2 ซ้ำ (rep.)
ระยะปลูก (spacing) 2x3 เมตร
ปลูก ก.ค. 2557 (planted on July 2014)

ราก (root) 32 เบอร์					กิ่ง (branch) 36 เบอร์					เทียบยอด (grafting) 36 เบอร์					รวม graft. 18 เบอร์						
2	26	30	39	3	13	2	11	29	39	4	12	1	11	28	39	4	12	D1	D3	14	3
31	43	4	16	32	44	32	40	7	13	33	41	29	41	5	13	30	43	D1	D3	11	3
6	18	33	48	7	21	51	16	34	42	9	19	7	16	31	45	8	17	D1	D3	11	4
35	50	8	22	36	51	35	43	20	36	44	37	33	46	9	18	34	48	D1	D3	13	4
23	37	52	38	25	27	45	23	38	46	25	48	10	19	35	49	20	36	D1	D3	13	4
27	48	41	28	41	28	26	49	27	50	8	52	27	37	23	38	15	50	D1	D4	16	4
3	13	31	43	23	37	4	12	32	40	27	29	4	12	29	41	5	13	D2	D4	16	4
52	38	4	16	32	44	26	52	7	13	33	41	30	43	7	16	31	45	D2	D4	17	4
-	-	33	39	6	18	8	16	34	42	25	38	8	17	33	46	9	18	D2	D4	17	50
35	7	21	50	36	22	51	37	9	11	35	50	34	48	10	19	35	49	D2	D4	19	50
25	51	30	8	26	2	19	43	23	49	2	36	20	36	50	37	23	38	D2	-	19	52
-	-	-	-	-	-	-	39	20	44	48	45	39	1	11	27	28	15	D2	-	20	52

□ : ซ้ำที่ (replication)1, ■ : ซ้ำที่ (replication)2, เบอร์ 48 (กิ่ง) ซ้ำที่ 1 มี 1 ต้น
แปลงที่ 1 (ทับตาน) : เบอร์ 1-10,
แปลงที่ 2 (สกลนคร-ขอนแก่น) : เบอร์ 11-27
แปลงที่ 3 (ฉะเชิงเทรา-ตราด) : เบอร์ 28-38
แปลงที่ 4 (สุบลา-ศรีสะเกษ-สุรินทร์) : เบอร์ 39-52, D1-D4 : กิ่งยอดจากคอกพะยุง
แก่นสีส้มแหล่งคงโขงมัน จ.สระแก้ว

Seed Orchard ยูคาลิปตัสตามาลดูเลนซิส อายุ 10 ปี ศรีสะเกษ (ห้วยทา)

Seed Orchard ยูคาลิปตัสยูโรฟีลลา

นครราชสีมา (สระแกราช)

Seed Orchard กระถินณรงค์ อายุ 5 ปี

ราชบุรี

ขอนแก่น (ดงลาน)

สุราษฎร์ธานี

(ปลูกปี พ.ศ.2552) – ปรับปรุงจากแปลงทดสอบลูกหลาน รุ่นที่ 2
ภาพโดย นายวิฑูรย์ เหลืองวิริยะแสง
นายประพาย แก่นนาค (กำแพงเพชร)
นางสาววรัญญู ราชฤทธิ์เจริญ (สุราษฎร์ธานี)
นายวิโรจน์ ครองกิจศิริ (ขอนแก่น)
นายณรินทร์ เทศสร (ราชบุรี)

สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ (ต่อ)

1. ปัจจัยบวกของการปลูกป่าในปัจจุบัน
2. ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ

3. คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

4. บทบาทกรมป่าไม้ในการสนับสนุนการปลูกไม้เศรษฐกิจ

3. คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

- ปลูกไม้ป่าดีอย่างไร
- ปลูกไม้อะไร
- ปลูกอย่างไร
- ตลาดอยู่ที่ไหน
- ปลูกไม้อะไรราคาดี
- มีกล้าไม้/ เมล็ดแจกไหม

3. คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

• ปลูกไม้ป่าได้อย่างไร

- ปลูกไม้อะไรดี
- ปลูกอย่างไร
- ตลาดอยู่ที่ไหน
- ปลูกไม้อะไรราคาดี
- มีกล้าไม้แจกไหม

ประโยชน์ของการปลูกไม้ป่าเศรษฐกิจเป็นสาขาเกษตรกรรม

- ไม้ใช้สอยเอง
- ลดความเสี่ยงจากการใช้สารเคมี
- เกษตรกรมีอำนาจในการขาย (รอราคาดีจึงขาย)
- มีหลักประกัน หลักทรัพย์ในอนาคต
- ช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียว บรรเทาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม
- ➡ เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้
(ลดความเสี่ยงจากราคาพืชเกษตรตกต่ำ)
-

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

- ปลูกไม้ป่าดีอย่างไร

• ปลูกไม้อะไรดี

- ปลูกอย่างไร
- ตลาดอยู่ที่ไหน
- ปลูกไม้อะไรราคาดี
- มีกล้าไม้/เมล็ดแจกไหม

ปลูกไม้อะไรดี???

- ปลูก แล้วมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
- ขายได้ราคา คู้มค่าในการลงทุน
- ราคาไม่ตก ในระยะยาว
- มีคนแย่งซื้อ
- ออมเงิน เพื่ออนาคต
- มรดกให้ลูกหลาน

ปลูกไม้อะไร

เป้าหมาย ?

- ส่งโรงงาน
- ไม้ใช้สอย
- อเนกประสงค์
- ผลผลิตที่ไม่ใช่เนื้อไม้

- ไม้โตเร็ว (ต่างถิ่น)
- ไม้มีค่า (ท้องถิ่น)

การพัฒนาฐานข้อมูลชนิดไม้มีค่าที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

ดำเนินการโดย ส่วนวนวัฒนวิจัย สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2563

ความสำคัญและที่มาของ โครงการวิจัย

รัฐบาลได้มอบหมายให้ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (BEDO) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และกรมป่าไม้ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการโครงการ “ชุมชนไม้มีค่า”

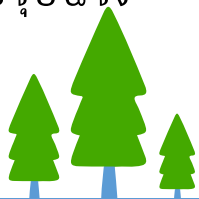
การคัดเลือกชนิดไม้ที่เหมาะสมกับพื้นที่เป็นหลักการที่สำคัญเนื่องจากในสภาพที่เหมาะสมต้นไม้จะสามารถเติบโตและมีคุณภาพดี โดยปัจจัยในการพิจารณาลักษณะของพื้นที่ ได้แก่ ดิน ลักษณะทางกายภาพของพื้นดิน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี และการใช้ที่ดิน ประกอบกับความต้องการของตลาด เพื่อให้เกษตรกร ประชาชนหรือผู้ลงทุนในการปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจ

ความสำคัญและที่มาของโครงการวิจัย

กรมป่าไม้ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่ในการให้ความรู้ในเรื่องการปลูกและการจัดการไม้มีค่าโดยใช้วนวัฒนวิธี จึงควรมีการศึกษาเพื่อประเมินสภาพความเหมาะสมของพื้นที่และนำมาคัดเลือกชนิดไม้เศรษฐกิจที่เหมาะสมในการปลูกพื้นที่นั้น ออกมาในรูปแบบของแผนที่ความเหมาะสมของพื้นที่ในการปลูกไม้เศรษฐกิจและเอกสารประกอบสำหรับแนะนำ และเพื่อให้สะดวกต่อการนำไปคัดเลือกชนิดไม้ในยุคปัจจุบันจึงควรมีการพัฒนาในรูปแบบของแอปพลิเคชัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลสำหรับให้เกษตรกร ประชาชน หรือผู้สนใจลงทุนในด้านการปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจ สามารถคัดเลือกชนิดพันธุ์ที่เหมาะสมต่อการปลูกในพื้นที่ รวมทั้งใช้ประกอบการวางแผนการจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการปลูกชนิดไม้ที่ต้องการ

2) เพื่อพัฒนาระบบ Application สำหรับเกษตรกร ประชาชน หรือผู้สนใจลงทุนในด้านการปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจ นำระบบฐานข้อมูลไปใช้โดยสะดวก

วิธีการดำเนินการวิจัย

กำหนดไม้มีค่า เป็น
8 กลุ่ม

ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
ลักษณะการ
กระจายพันธุ์ตาม
ธรรมชาติหรือ
ลักษณะของดินที่
เหมาะสมต่อการ
ปลูกไม้มีค่า

กลุ่มที่ 1

สัก ประดู่ แดง
มะค่าโมง

กลุ่มที่ 3

ยางนา
ตะเคียนทอง

กลุ่มที่ 5

กระถินณรงค์
กระถินเทพา
กระถินลูกผสม

กลุ่มที่ 7

ไผ่ลำเล็ก (ไผ่
รวก ไผ่เลี้ยง
ไผ่หวาน)

กลุ่มที่ 2

พะยุง ชิงชัน

กลุ่มที่ 4

จำปาป่า สะเดา
เทียม ก้นเกรา
เทพทาโร

กลุ่มที่ 6

จามจุรี
มะฮอกกานี

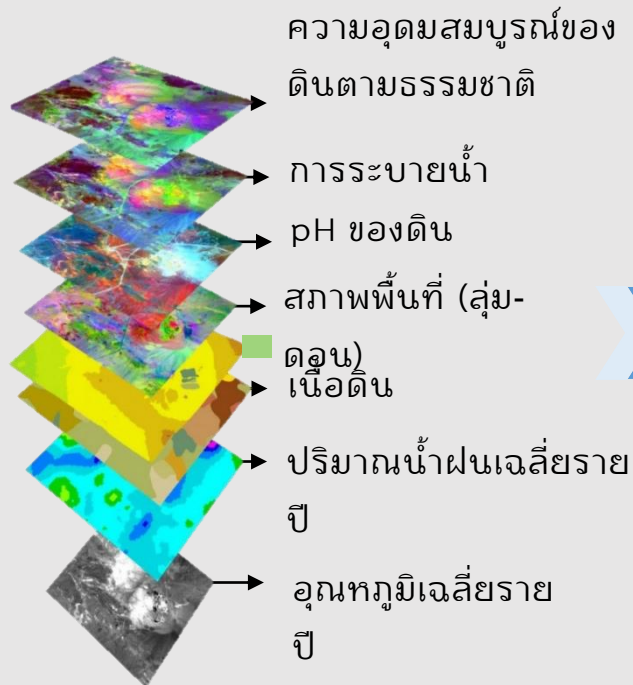

กลุ่มที่ 8

ไผ่ลำใหญ่ (ไผ่ตง
ไผ่กิมชุง ไผ่ชางหม่น)

วิธีการดำเนินการวิจัย

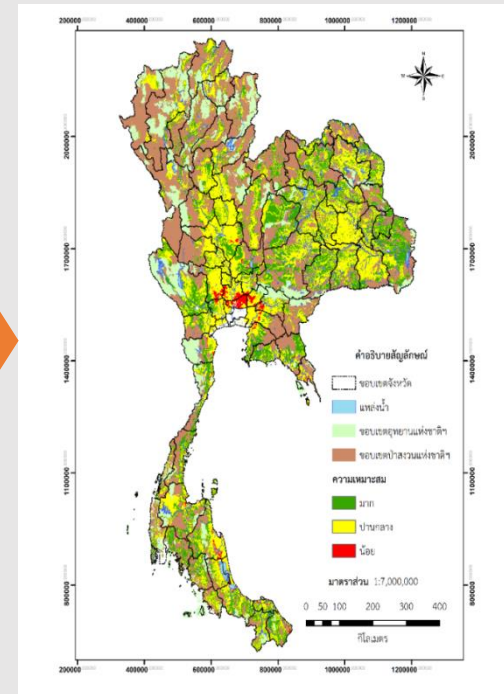
วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
รวมทั้งองค์ความรู้จาก
ผู้เชี่ยวชาญ

ชั้นความเหมาะสมของดิน
ออกเป็น 3 ระดับ

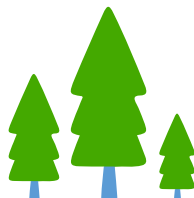
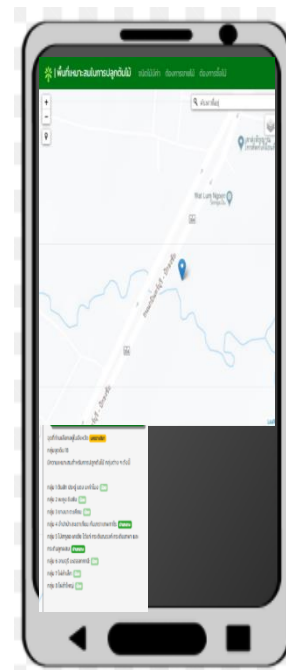
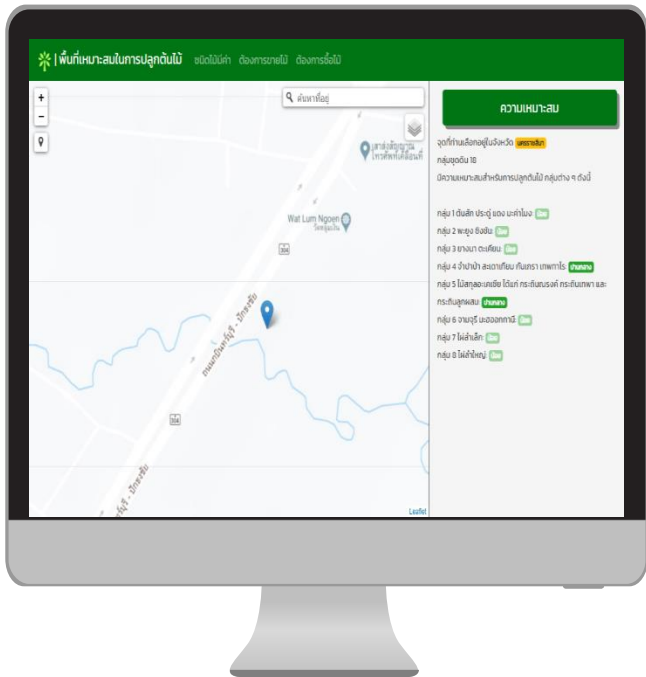
- ดินที่มีความเหมาะสมดี
(well suited)
- ดินที่มีความเหมาะสม
ปานกลาง
(moderately suited)
- ดินที่มีความเหมาะสมน้อย
(not suited)

ร่างแผนที่ความเหมาะสม

วิธีการดำเนินการวิจัย

พัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลออกมาในรูปของ Application หรือโปรแกรมสำหรับเผยแพร่แผนที่ความเหมาะสมสำหรับการปลูกไม้มีค่าชนิดต่างๆ ที่ง่ายและสะดวกต่อการใช้งานของเกษตรกรหรือผู้สนใจปลูกและปลูกสร้างสวนป่าไม้มีค่า ใช้ได้ทั้ง PC Computer และ มือถือ

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

- ปลูกไม้ป่าดีอย่างไร
- ปลูกไม้อะไร

● ปลูกและดูแล อย่างไร

- ตลาดอยู่ที่ไหน
- ปลูกไม้อะไรราคาดี
- มีกล้าไม้ / เมล็ดแจกหรือขายไหม

ระยะปลูกแนะนำ

(สำหรับที่ปลูกแบบพืชเชิงเดี่ยวและมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ไม้เป็นหลัก)

ระยะปลูก (เมตร)	ยูคาลิปตัส	ไม้โตเร็ว อื่นๆ	ไม้ท้องถิ่น (โตปาน กลาง/ช้า)	ไม้ (ขนาดเล็ก)	ไม้ (ขนาดใหญ่)
1.5 x 3	✓				
2 x 3	✓				
3 x 3	✓	✓	✓	✓	
2 x 4		✓	✓	✓	✓
4 x 4		✓	✓	✓	✓
5 x 5 6 x 6 8 x 8				ไผ่รวก ไผ่ไร่ ไผ่ เลี้ยง ไผ่หลอด ไผ่บงหวาน	ไผ่ตง กิมชุ้ง ช่างหม่น ไผ่บงใหญ่ หางจู้ ไผ่ยักษ์ ✓

•ปลูกและดูแลอย่างไร

ระบบการปลูก	ชนิดไม้	ข้อสังเกต / ข้อควรระวัง
เชิงเดี่ยว	ทั่วไป	โรค แมลง
วนเกษตร	ทั่วไป	ชนิดไม้และช่วงเวลาปลูก
ขอบเขตแปลง	ทั่วไป	ไม่เป็นไม้แตกหน่อ เช่น ไม้
บนคันนา	ยูคาลิปตัส	
แนวคลอง ชลประทาน	ยูคาลิปตัส	เข้าระบบกองทุนหมู่บ้าน
สร้างป่าสร้าง รายได้	ไม้ท้องถิ่น	ไม้ป่าเป็นไม้ประธานร่วมกับพืช เกษตร 4 รวมขึ้นเรือนยอด

การจัดการสวนไม้โตเร็ว

- กำหนดระยะปลูก
- กล้าไม้คุณภาพ (ทางกายภาพและทางพันธุ)
- เตรียมพื้นที่ปลูกและการปลูก
- ดูแลรักษา
(กำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ย ป้องกันและเฝ้าระวังโรคและแมลง)
- ติดตามการเติบโต
- ตัดฟันและเก็บเกี่ยวผลผลิต
- ปลูกทดแทน (ปลูกใหม่ / แรกหน่อ)

องค์ประกอบความสำเร็จของการจัดการสวนป่าไม้โตเร็ว

G

Genetics

- พัฒนาสมบัติเนื้อไม้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์
- พัฒนาพันธุ์ต้านทานโรคและแมลง
- พัฒนาพันธุ์ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

S

Site

- ศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกระดับ clones
- ศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

M

Management

- การป้องกันและกำจัดโรคและแมลง (การปลูกด้วยพันธุ์กรรมที่หลากหลาย การใช้พันธุ์ต้านทาน การใช้จุลินทรีย์ปฏิปักษ์)

Diloksumpun (2008)

ระบบวนเกษตร อีกรูปแบบของความยั่งยืนธุรกิจไม้โตเร็ว

- การเพิ่มผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ โดยการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- สวนป่าขนาดเล็ก เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

92

ยูคาลิปตัสกับมันสำปะหลัง

ยูคาลิปตัสในนาข้าว

- ปฎิบัติตาม
แนวคลองชลประทาน
(MOU ระหว่าง SCG และกรมชลประทาน)
ที่จังหวัด กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี
กำแพงเพชร (2560-ปัจจุบัน)

📶 4G+ 70% 1:21 PM

🏠 <https://www.google.co.th/search> 3

✕

🌐 ไทยรัฐ

🔗

เอสซีจี ร่วมกับสนง.ชลประทาน ลงนาม
MOU โครงการ "คลองสวย น้ำใส ...

ชลประทาน ลงนาม MOU โครงการ "คลองสวย น้ำใส เพื่อเพิ่มรายได้ให้ชุมชน"

Images may be subject to copyright. Find out more

RELATED IMAGES SEE MORE

บุคลากรสายพันธุ์ใหม่
thaisaeree.com

เอสซีจี แพคเกจจิ้ง หนุนเกษตรกรปลูก...
thainews.easybranches.com

การปลูกพืชควบในสวนไม้เศรษฐกิจ

กระถินปลูกผสมในสวนยางพารา

คมวิทย์ บุญธำรงกิจ อุปนายกสมาคมธุรกิจไม้ (มีค 2561) กรมป่าไม้ สุพรรณบุรี ตั้งตรงเจริญ 14 สค.2561

พืชเกษตรในแปลงยูคาลิปตัส

ดร.เชิดศักดิ์ ลีवलักษ์ยานาวิน SCG (2561)

แปลงปลูกไม้กระถินณรงค์พันธุ์ดี(**Intra-hybrid Acacia**) พัฒนาโดยกรมป่า
ไม้ที่ อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง อายุ 11 เดือน ปลูกในระบบวนเกษตร

คู่มือการปฏิบัติงาน

โครงการสร้างป่า สร้างรายได้

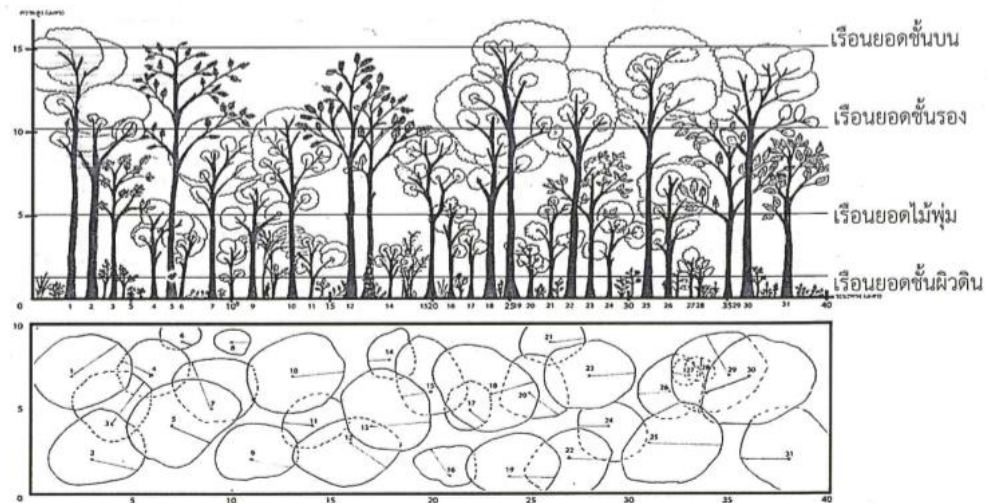
ตามพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สำนักพระราชวัง

โครงสร้างป่าธรรมชาติ

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

- ปลูกไม้ป่าดีอย่างไร
- ปลูกไม้อะไร
- ปลูกอย่างไร

• ตลาดอยู่ที่ไหน

- ปลูกไม้อะไรราคาดี
- มีกล้าไม้แจกไหม

ความเพิ่มพูนเฉลี่ยรายปีของไม้โตเร็ว จำแนกตามระยะปลูกและปริมาณน้ำฝน (จึงชัย, 2550)

species	Rainfall (mm)	Biomass (tonne/rai/yr) base on spacing				
		1x1 m	1x2 m.	2x2 m.	2x3 m.	4x4 m.
<i>Eucalyptus</i>	800-1,000	1.862	1.478	1.374	1.270	1.071
	1,000-1,200	2.385	2.046	1.901	1.882	1.636
	> 1,200	3.401	2.723	2.564	2.282	2.088
<i>Acacia mangium</i>	< 1,200	2.751	2.511	2.391	2.270	1.724
	1,200-1,500	3.075	2.751	2.691	2.631	2.598
	> 1,500	3.867	3.582	3.297	3.132	3.075
<i>Leuceana leucocephala</i>	800-1,000	2.204	1.259	1.173	0.877	0.580
	1,000-1,200	3.773	1.986	1.658	1.329	1.000
	> 1,200	4.430	2.705	2.142	1.821	1.500

การส่งเสริมการปลูกไม้กระถินณรงค์

กรมป่าไม้ โดยสถานีวิจัยพัฒนาวิจัยประจวบคีรีขันธ์ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ ได้ส่งเสริมให้เกษตรกร ในท้องที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ปลูกไม้กระถินณรงค์ เมื่อไม้กระถินณรงค์ อายุ 7 ปี มีความโตที่เส้นรอบวงเฉลี่ย 93 เซนติเมตร ความสูงเฉลี่ย 11.14 เมตร

เกษตรกรได้ตัดไม้กระถินณรงค์ อายุ 7 ปี มาแปรรูป เพื่อใช้ประโยชน์ จำนวน 5 ต้น สามารถแปรรูปได้ไม้แปรรูป จำนวน 172 แผ่นดังนี้

ไม้แปรรูป			
ขนาด หนา (นิ้ว) x กว้าง (นิ้ว) x ยาว (เมตร)	จำนวน แผ่น	ราคา/แผ่น (บาท)	ราคารวม (บาท)
1 x 6 x 3	89	144	12,186
1 x 6 x 2.5	40	120	4,800
1 x 6 x 2	23	96	2,208
1 x 5 x 3	20	120	2,400
รวม	172	-	21,594

ราคาเฉลี่ยต่อต้น 4,319 บาท / 215,000 บาทต่อไร่ (50 ต้นต่อไร่)
หรือประมาณ 30,000 บาทต่อปี

เศษเหลือจากแปรรูปไม้
เช่น ปีกไม้ ปลายไม้ กิ่งไม้
สามารถนำมาขายเป็นไม้พลังงาน
หรืออื่นๆ เพิ่มมูลค่าได้อีกด้วย

สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้

ตลาดอยู่ที่ไหน

- **ตลาดในประเทศ**

- ไม้โตเร็ว (ไม้แปรรูป ชี้นไม้สับ เชื้อเพลิงชีวมวลอัดเม็ด)
- ไม้ท้องถิ่น (ไม้แปรรูป เฟอ์นิจเจอร์ หัตถกรรม)

- **ตลาดไม้ต่างประเทศ** (มีสมาคมธุรกิจไม้เป็นเครือข่าย)

- ไม้ท้องถิ่น (แนวโน้มดี ยกเว้นไม้สัก)
- ไม้โตเร็ว (ไม้แปรรูป ชี้นไม้สับ เชื้อเพลิงชีวมวลอัดเม็ด-woodpellets สำหรับตลาดไม้แปรรูปของอะเคเซียยังไม่ชัดเจน)

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

- ปลูกไม้ป่าดีอย่างไร
- ปลูกไม้อะไร
- ปลูกและดูแลอย่างไร
- ตลาดอยู่ที่ไหน

• ปลูกไม้อะไรราคาดี

- มีกล้าไม้ / เมล็ดแจกหรือขายไหม

ชนิด ไม้ ที่ตลาดต้องการมาก

- ไม้
- ยูคาลิปตัส ทำเยื่อกระดาษ **MDF**
- กระถินเทพา ทำเยื่อกระดาษ **MDF**
- สะเดา สงขลา ทำไม้แปรรูป
- ก้านเกรา นครพนม
- ประดู่ ชลบุรี
- บุนนาค พิจิตร
- เต็ง รัง อุดรธานี
- ตะเคียนทอง ปัตตานี
- ตะเคียนชันตาแมว นราธิวาส
- แดง ตาก
- มะค่าโมง สุโขทัย
- พะยูง หนองบัวลำภู
- ชิงชัน หนองคาย
- มะเกลือ สุพรรณ
- สาธร โคราซ

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

- ปลูกไม้ป่าดีอย่างไร
- ปลูกไม้อะไร
- ปลูกอย่างไร
- ตลาดอยู่ที่ไหน
- ปลูกไม้อะไรราคาดี

• **มีเมล็ด / กล้าไม้แจกหรือขายไหม**

หน่วยงานสนับสนุนกล้าไม้ และเมล็ด

กล้าไม้

ส่วนผลิตกล้าไม้ สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้

เมล็ด

ส่วนวนวัฒนวิจัย สำนักวิจัยและพัฒนากการป่าไม้ กรมป่าไม้

หน่วยงาน	จังหวัด	อีเมล	โทรศัพท์
งานวิจัยและการจัดการเมล็ดพันธุ์ไม้	กรุงเทพฯ	pyf49@hotmail.com	025614292 ต่อ 5429
ศูนย์วนวัฒนวิจัยภาคเหนือ	เชียงใหม่	p.ampai44@gmail.com	092-2462977
ศูนย์วนวัฒนวิจัยภาคกลาง	กาญจนบุรี	c_forest@hotmail.com	034-600836
ศูนย์วนวัฒนวิจัยภาคใต้	สงขลา	south.silvic4@gmail.com	092-246 2978
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ไม้ภาคเหนือ	ลำปาง	chumnunpian@gmail.com	063-2715998
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ไม้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ขอนแก่น	suchad2010@hotmail.com	092-246 3009
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ไม้ภาคกลาง	สระบุรี	cfsc_rfd@hotmail.com	094-424 6591
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ไม้ภาคใต้	สงขลา	chadthasing@gmail.com	083 -006 4258

สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ (ต่อ)

- ปัจจัยบวกของการปลูกป่าในปัจจุบัน
- ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ
- คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า
- **บทบาทกรมป่าไม้ในการสนับสนุนการปลูกไม้เศรษฐกิจ**

บทบาทกรมป่าไม้ในการสนับสนุนการปลูกไม้เศรษฐกิจ (ต่อ)

- ให้คำแนะนำด้านองค์ความรู้ กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- สร้างกลไก ลดเงื่อนไขเพื่ออำนวยความสะดวก
- ร่วมเป็นพันธมิตร / เครือข่ายกับเกษตรกร ชุมชน หรือองค์กรเพื่อทำงานอย่างมีส่วนร่วม
- สนับสนุนวัสดุพันธุ์กรรมที่ดี
(เมล็ด กิ่ง ท่อนพันธุ์ กล้าไม้)

ขอบคุณครับ/Q&A